

متن پرسش

سلام علیکم: در یکی از پرسش‌های قبلی، کانت و دکارت را دو فیلسوفی دانستید که مقابل انحراف زمانه‌شان ایستادند و تکیه صرفاً روی آنها و تمرکز تنها روی آنان برای مدرنیته این فضا را ساخت. کمی این مطلب تان برای من مبهم است از این جهت که کانت و دکارت که پدران عقل مدرن اند و نظریات بیکن حتی توسط دکارت رنگ و لعاب خاص خود را گرفت و از رسیدن به حقیقت متعالی اندیشه این دو شخص مایوس است و در یکی از مطالب تان فرمودید حتی می‌تواند ما را در گردونه توهم بیاندازد و وجود و نفس انسان را در حد شک و فکر درباره تشکیک که همان تشکیک هم ایرادات جدی دارد، تقلیل می‌دهد و حتی به تعبیری شروع روحیه جهانی شدن مدرنیته بر پایه اندیشه دکارتی است و یا کانت که شخص مذهبی و اخلاق‌گرایی است ولی با تعریفی که از اخلاق و وجدان و جدایی آن از عقل می‌دهد و رسماً مقابل اخلاق و معرفت وحیانی است و حتی به تعبیر خودتان در کتاب سلوک ذیل شخصیت حضرت امام (ره)، در فضایی که این دو متفکر و پدران عقل مدرن ساخته‌اند مواجهه با اندیشه امام و انقلاب قطعی است و قطعاً اندیشه دکارت و کانت روبروی اندیشه حضرت امام هست و این دو متفکر راهی را رفتند که با مبانی حکمت و سلوک فکری حکما و متفکرین متاله نظیر صدر المتهالین و امام راحل نمی‌خواند و ما در مکتب فکری انقلاب و امام خمینی با تاکید بر وحی و بصیرت ملکوتی، معتقد به تجلی و ظهور حقیقت و اتصال به عالم قدس و معناییم.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: همچنان‌که عرض شد یک وقت متفکر را در دستگاہ فکری‌اش با اسلام و یا فیلسوف اسلامی مقایسه می‌کنیم که همان نکاتی است که می‌فرمایید. ولی یک وقت فیلسوف را در جایگاه خود و نگاه عقلی می‌نگریم. در آن جوابی که عرض شد خواستم از این زاویه غفلت نشود و جایگاه تاریخی فلاسفه‌ی غربی مدّ نظر قرار گیرد و تازه در این‌که می‌شود از نگاه فیلسوفانه کانت و دکارت و هگل و حتی هایدگر سوء استفاده کرد؛ امر دیگری است. از این‌ها هم که بگذریم شخصیت فیلسوف است که باید مشغول وجوه شخصی آن نشویم وگرنه حتی آقای محمدعلی فروغی که سعی دارد آن‌همه فیلسوفان غربی را تجلیل کند، از دستِ ضعف‌های اخلاقی فرانسویس بیکن کلافه است.

مواجهه با هر فیلسوفی چگونه باید باشد، یک بحث است؛ آن فیلسوف در آنچه ما هستیم، بحث دیگری است. تازه در تاریخی که مدرنیته عالم‌گیر است و آن فیلسوفان در آن تاریخ و یا با آن تاریخ به

ظهور آمده‌اند، نگاهی دیگر. تصور بنده آن است که عموماً ما سعی نمی‌کنیم جایگاه تفکر فیلسوفان را درک کنیم، بلکه به روش کلامی با آن‌ها برخورد می‌نماییم. در نتیجه پایِ ردّ و قبول به میان می‌آید. بحثی تحت عنوان «فلسفه‌ی غرب در دو مرحله» شد که بر روی سایت به آدرس <http://lobolmizan.ir/sound/۱۳۰۵> می‌توانید دنبال بفرمایید. احتمالاً نکاتی را در رابطه با عرایضی که مطرح شد داشته باشد. موفق باشید